

"O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari" mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
OLIV TA'LIM TIZIMINING INNOVATSION TRANSFORMATSIYASI
VA BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA INTEGRATSIYASI

Sh.K.G'afurova
BuxDU, "Iqtisodiyot" kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada oliy ta'lim tizimining innovatsion transformatsiyasi va uning barqaror rivojlanish maqsadlariga integratsiya qilinishi tahlil qilinadi. Innovatsion yondashuvlar, raqamli texnologiyalar va ta'lim jarayonida ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlik tamoyillarini joriy etishning ahamiyati o'rganiladi. Shu bilan birga, oliy ta'lim muassasalarining barqaror rivojlanish jarayonidagi roli va istiqbollari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Oliy ta'lim tizimi, innovatsion transformatsiya, barqaror rivojlanish, integratsiya, ta'lim sifati.

Zamonaviy jamiyatda oliy ta'lim tizimi innovatsion transformatsiya jarayonlariga faol integratsiyalashmoqda. Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, oliy ta'lim muassasalari nafaqat ilmiy bilimlar markazi, balki iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, BMT tomonidan qabul qilingan Barqaror rivojlanish maqsadlari (BRM) doirasida oliy ta'lim muassasalarining o'rni yanada ortib bormoqda.

Oliy ta'lim tizimining innovatsion transformatsiyasi va barqaror rivojlanish maqsadlariga integratsiyasi bugungi kunda eng dolzarb mavzulardan biri hisoblanadi. Dunyo bo'ylab texnologik rivojlanish va ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar natijasida ta'lim sohasi yangi talablarga javob berishi lozim. BMTning 2030 yilgacha mo'ljallangan Barqaror rivojlanish maqsadlari doirasida ta'lim sifatini oshirish, inklyuziv ta'limni rivojlantirish va innovatsion yondashuvlarni tatbiq etish asosiy ustuvor yo'nalishlar sifatida belgilangan. Shu sababli, oliy ta'lim muassasalari ilmiy innovatsiyalar, ekologik barqarorlik va iqtisodiy samaradorlikni oshirish orqali bu maqsadlarga erishishda yetakchi rol o'ynashi zarur.

Bugungi global iqtisodiy muammolar, iqlim o'zgarishi, raqamli transformatsiya va bandlik muammolari oliy ta'lim tizimining o'zgarishiga turtki bermoqda. Shuningdek, raqamli ta'lim platformalarining keng joriy etilishi va ta'lim jarayonining innovatsion texnologiyalar asosida modernizatsiya qilinishi oliy ta'limni yanada samarali va ommabop qilishga xizmat qiladi.

Barqaror rivojlanish va oliy ta'limning transformatsiyasi bo'yicha o'tkazilgan ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasalari raqamli texnologiyalarni joriy qilish orqali ta'lim jarayonini samarali va innovatsion qilish imkoniyatiga ega.

2025-YIL 14-15-APREL

"O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari" mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya BMT (2015) tomonidan qabul qilingan Barqaror rivojlanish maqsadlari bo'yicha hisobotda ta'limning inklyuziv va adolatli bo'lishi barqaror taraqqiyotning muhim omili ekanligi ta'kidlangan. YUNESKO (2021) tadqiqotlarida oliy ta'lim muassasalarining global hamkorlik orqali ekologik va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi o'rni keng yoritilgan. Xususan, ushbu tadqiqotlarda oliy ta'limda yashil texnologiyalarni joriy etish, ta'lim muassasalarining atrof-muhitga ijobiy ta'sirini oshirish bo'yicha samarali strategiyalar taqdim etilgan. OECD tomonidan e'lon qilingan hisobotlar esa oliy ta'lim muassasalarida innovatsion yondashuvlarning joriy etilishi natijasida talabalar bilim darajasi va kasbiy malakasining oshishini qayd etadi. Jumladan, raqamli transformatsiya oliy ta'lim muassasalarining ilmiy-tadqiqot salohiyatini kengaytirishga imkon berayotgani ta'kidlanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasidagi qaror va farmonlarida oliy ta'limning zamonaviy talablarga javob berishi uchun davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi, innovatsion dasturlarni ishlab chiqish hamda xalqaro tajribani tatbiq etish bo'yicha aniq vazifalar belgilab berilgan.

Umuman olganda, turli xalqaro va milliy ilmiy manbalarda oliy ta'lim tizimining innovatsion rivojlanishi va barqaror rivojlanish maqsadlariga moslashuvi zamonaviy ta'lim siyosatining muhim yo'nalishi sifatida baholanmoqda.

Innovatsion transformatsiya – bu oliy ta'lim tizimining yangi bilim va texnologiyalarni joriy etish orqali samaradorligini oshirishga qaratilgan jarayondir. Bu jarayon ta'limning sifatini yaxshilash, yangi pedagogik yondashuvlarni amalga oshirish, talabalarga amaliy ko'nikmalarni berish va ilmiy tadqiqotlar sohasida ilg'or texnologiyalarni tatbiq etishni o'z ichiga oladi.

O'zbekistonning oliy ta'lim tizimida innovatsion transformatsiya jarayoni keng miqyosda amalga oshirilmoqda. Innovatsion texnologiyalarni o'qitish jarayoniga qo'shish, masofaviy ta'lim tizimini rivojlantirish va onlayn ta'lim platformalarini kengaytirish bu jarayonlarning asosiy yo'nalishlaridan biridir. Shuningdek, o'quv dasturlarini yangilash, xalqaro standartlarga javob beradigan ilmiy-tadqiqot ishlari va texnologik innovatsiyalarni joriy etish orqali, ta'lim tizimi sifatini oshirishga intilish mavjud.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimi so'nggi yillarda sezilarli o'zgarishlar va rivojlanishlarni boshdan kechirmoqda. Jumladan, oliy ta'lim muassasalari soni 2024-yilda O'zbekistonda jami 141 ta oliy ta'lim muassasasi faoliyat yuritmoqda. Bu 2016-yildagi 77 ta muassasaga nisbatan sezilarli o'sishdir. Qabul kvotalari 2024/2025 o'quv yili uchun bakalavriat bosqichiga qabul kvotasi 200 ming nafarni tashkil etdi, bu o'tgan yilga nisbatan 20% ga oshgan. Xalqaro hamkorlik sohasida esa O'zbekiston oliy ta'lim muassasalari 2024-yilda 30 dan ortiq xorijiy universitetlar bilan hamkorlik shartnomalari imzoladi, bu xalqaro aloqalarni mustahkamlashga xizmat qiladi. 2024-

"O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari" mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya yilda axborot texnologiyalari, sun'iy intellekt va ekologiya sohalarida 50 dan ortiq yangi ta'lim yo'nalishlari ochildi. Bu ma'lumotlar O'zbekiston oliy ta'lim tizimining jadal rivojlanayotganini va ta'lim sifati hamda imkoniyatlarini oshirishga qaratilgan sa'y-harakatlarni aks ettiradi.

Barqaror rivojlanish – bu ijtimoiy, iqtisodiy va ekologik jihatlarni birlashtirib, jamiyatni kelajakda ham barqaror holda rivojlantirishga qaratilgan yondashuvdir. Barqaror rivojlanishning asosiy maqsadlaridan biri – resurslardan samarali foydalanish, ijtimoiy adolatni ta'minlash va ekologik xavfsizlikni saqlashdir. Oliy ta'lim tizimi barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda muhim rol o'ynaydi, chunki ta'lim olish orqali yosh avlodga jamiyatni barqaror rivojlantirishning asosiy prinsiplari va tamoyillari o'rgatiladi.

O'zbekistonning oliy ta'lim tizimida barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish uchun turli tashabbuslar amalga oshirilmoqda. Bular orasida ekologik ta'limni rivojlantirish, barqaror iqtisodiyot modeliga mos kadrlar tayyorlash, ijtimoiy mas'uliyatli tadbirkorlikni rivojlantirish va innovatsion yondashuvlarni amaliyotga joriy etish mavjud. Shuningdek, oliy ta'lim muassasalarida ilmiy tadqiqotlar va innovatsion loyihalar orqali barqaror rivojlanishning iqtisodiy va ijtimoiy jihatlari yanada kengroq o'rganilmoqda. Innovatsion transformatsiya va barqaror rivojlanish maqsadlari bir-biri bilan chambarchas bog'liq. Innovatsiyalarni joriy etish orqali barqaror rivojlanishga erishishning samarali usullari yaratilmog'i kerak. Bu ikki yo'nalishning integratsiyasi oliy ta'lim tizimining o'zgaruvchan sharoitlarga moslashuvchanligini oshiradi va talabalarni amaliy ko'nikmalar bilan ta'minlaydi. Oliy ta'lim muassasalarida innovatsiyalarni o'qitish jarayoniga tatbiq etish, ekologik barqarorlikni saqlashga yo'naltirilgan ilmiy-tadqiqotlar, ijtimoiy innovatsiyalarni rivojlantirish, shuningdek, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash kabi masalalar integratsiya qilinishi zarur. O'zbekiston oliy ta'lim tizimida bu yo'nalishlarni amalga oshirish uchun ilg'or tajribalar va metodologiyalarni joriy etish zarurati mavjud.

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, Oliy ta'lim tizimining innovatsion transformatsiyasi va barqaror rivojlanish maqsadlariga integratsiyasi O'zbekistonning ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda muhim bosqich hisoblanadi. Bu jarayon nafaqat ta'limning sifatini yaxshilash, balki jamiyatning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shish uchun ham zarur. Innovatsion texnologiyalarni joriy etish, ekologik barqarorlikni ta'minlash, hamda yosh avlodni jamiyatni rivojlantirishga qaratilgan yuqori malakali mutaxassislar sifatida tayyorlash – bu jarayonning asosiy maqsadlari hisoblanadi. Shu bilan birga, bu yo'nalishlar o'zaro mustahkamlangan holda amalga oshirilishi kerak.

"O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari" mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF–60-sonli farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. (2023). <https://stat.uz>
3. United Nations Development Programme (UNDP). (2023). *Sustainable Development Goals in Uzbekistan*. <https://www.uz.undp.org>
4. Karimovna, G. S. QUALITY MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION AND ITS FEATURES. *GWALIOR MANAGEMENT ACADEMY*, 40.
5. Низамов, А., & Гафурова, Ш. (2024). ПРОБЛЕМЫ ОЦЕНКИ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ В ТЕХНИЧЕСКИХ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ. *Экономическое развитие и анализ*, 2(9), 162-172.
6. Gafurova, S. K. (2023). Quality Management In Education: A Systematic Approach. *Educational Research In Universal Sciences*, 2(17), 126-129.
7. Гафурова, Ш. К. (2025, February). ЗНАЧИМОСТЬ СИСТЕМЫ МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE* (Vol. 3, No. 31, pp. 95-100).
8. Turobova, H. (2022). БИОЭКОНОМИКА: ВОЗМОЖНОСТИ РАЦИОНАЛЬНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПЛОЩАДЕЙ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.Uz), 8(8). извлечено от http://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/4689
9. Кайимова З. Туробова Х (2022). Ўзбекистонда биоиктисодиётни ривожлантириш омиллари. *Iqtisodiyot: tahlillar va prognozlar*. 1(17). <https://ifmr.uz/journals/14>
10. Nizamov, A. B., & Gafurova, S. K. (2020). Assessment of factors influencing the quality of education in higher educational institutions. "Academicia" *An International Multidisciplinary Research Journal*, 10(6), 1784-1796.
11. Nizamov, A. B., & G'afurova, S. K. (2024). OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI BOSHQARISH TIZIMINI MODELLASHTIRISHNING USLUBIY YONDASHUVLARI. *XALQARO KONFERENSIYA VA JURNALLARNI SIFATLI INDEXLASH XIZMATI*, 1 (1), 155, 160.
12. Низамов, А. Б., Очилов, А. О., Гафурова, Ш. К., & оглы Шаропов, Т. Р. (2024). Оценка эффективности обучения качественному менеджменту (TQM) в

"O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari" mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya **технических высших учебных заведениях. Экономический профессиональный журнал, 4(4).**

13. Nizamov, A., & Gafurova, S. (2020). Directions for providing the quality of educational services in higher educational institutes. *Результаты научных исследований в условиях пандемии (COVID-19)*, 1(05), 142-147.

14. Gafurova, S. K. (2024). IMPORTANCE OF QUALITY MANAGEMENT IN IMPROVING THE QUALITY OF PERSONNEL TRAINING IN THE FIELD OF FOOD PRODUCTION. *Science and innovation*, 3(Special Issue 42), 508-511.

15. Nizamov, A. B. (2020). DIRECTIONS OF THE COOPERATION DEVELOPMENT OF THE HIGHER EDUCATION AND INNOVATED VOCATIONAL TRAINING SYSTEM AT A NEW STAGE. *Вестник науки*, 1(7 (28)), 43-49.

